pling
Din guide till kollektivtrafiken

Tipsa Pling: e-post: pling@vasttrafik.se

Västtrafik: Har du frågor om tider, priser och biljetter eller vill lämna synpunkter på kollektivtrafiken – ring: 0771-41 43 00

Västtrafik
Box 405, 401 26 Göteborg
www.vasttrafik.se

Produktion: www.newsroom.se

västtrafik
VÄSTTRAFIK – EN DEL AV VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

trafiknytt

Till och med 22 september pågår ett spårarbete på Avenyn. Det innebär att det inte går någon spårvagnstrafik på Avenyn, vilket påverkar samtliga spårvagnslinjer mellan Brunnsparken och Korsvägen. Spårvagnslinje 3, 7 och 10 kör i stället via Domkyrkan och linje 4 och 5 via Skånegatan. Arbetet påverkar också busslinje 16, 19, 50, 52, 100, 101, 102, 186, 300, 330, 513, 601, 605, 610, 753, 758, Röd express och Grön express. Busstrafiken österifrån stannar vid Liseberg i stället för Korsvägen. För att undvika att hållplatsen vid Domkyrkan blir överbelastad flyttas vissa busslinjer, som i stället går via Östra hamngatan och Avenyn. För mer info se: vasttrafik.se/trafikstorningar.

personligt

STIG HAMMARSON
Gör: Konsult, författare, fotograf och spårvagnshistoriker.
Ålder: 71.
Kör: Opel Astra och Ringliniens spårvagnar.
Läser: När jag hinner. Senast "Det röda fältet" av nobelpristagaren Mo Yan. Ingen munter berättelse, men bra.
Lyssnar på: Allt mer klassiskt. Italiensk opera gillar jag – som Pietro Mascagni.
Ser fram emot just nu: En studieresa till Budapest med några vänner från Ringlinien. Vi ska framför allt titta på spårvagnar.

Bildskatt. "Den där kommer att ruinera dig." Det var morfars kommentar till den då tolvårige Stig Hammarsons efterlängtade födelsedagspresent 1954 – en egen kamera. Sedan dess har kameran varit en ständig följeslagare. Stig har dokumenterat sin närmiljö, alltid med spårvagnar i fokus. En del bilder har publicerats i egna böcker och sällskapet Ringliniens medlemstidning. I Plingsidans omtyckta serie Återblicken delar han med sig av sin bildskatt. FOTO: JEANETTE LARSSON

Original. Hemma hos Stig har de gamla dörrarna från trävagn 200 fått hedersplatsen. De fungerar som avskiljare mellan rummen.

Ett spårvagnsliv i bilder

Stig har dokumenterat Göteborgs kollektivtrafik under sex decennier

En man, en kamera, ett intresse.
Resultatet: en unik bildskatt som visar Göteborgs kollektivtrafik och stadens utveckling sedan mitten av 50-talet.
Stig Hammarson är fotografen bakom Plingsidans serie "Återblicken".

Ni vet hur det är. Foton – roliga att ta, men ett gissel att hålla ordning på. Åtminstone för en vanlig slarver.

Till den kategorin hör inte Stig Hammarson. Med åren har det blivit omkring 17 000 originalbilder på favoritmotiven spårvagnar och tåg.

Varenda diabild och negativ finns dessutom sparad – i rätt ordning. Minutiöst katalogiserad, numrerad, och loggad till en Excelfil.

– Jag har alltid varit noggrann, säger Stig Hammarson, som hunnit bli 71.

Jobbar gör han fortfarande, nu som konsult inom spårprojektering. Fotograferandet har varit en hobby. Och underordnat det stora intresset spårvagnar och kollektivtrafik.

Det började redan under uppväxtåren i Göteborgs östra stadsdelar på 50-talet. Favorittillhållet var spårvägens vagnhall på Stampen. Han såg till att bli kompis med "gubbarna".

Rymde åtta bilder

– På den tiden hade man ju veckopeng och den räckte inte långt när man skulle köpa film, säger Stig Hammarson.

Första kameran var en Agfa Clack.

– En rulle film rymde bara åtta bilder, att framkalla den kostade två spänn och kopiorna 35 öre styck. Om jag haft råd skulle jag ha plåtat mycket mer under de där första åren. Men ett foto var ju en dyrgrip, så man tog kanske bara en bild per motiv.

Med tiden byttes kamerautrustningen ut, och filmrullarna fick 36 bilder, vilket gjorde det hela enklare. Fast någon billig hobby har det inte varit. Ibland gick det tio rullar i veckan. Därtill resekostnader.

– Och på 60-talet höll jag på med smalfilm vilket var väldigt dyrt. Men värt vartenda öre. Jag förevigade bland annat de unika trådbussarna.

Filmerna har Stig förresten helt nyligen digitaliserat och visat, bland annat på spårvägsssällskapet Ringlinien, där han är verksam.

– Hur mycket jag lagt ut på foto under åren? Ingen aning. Å andra sidan har jag alltid haft enkla vanor. Har aldrig rest till Mallorca eller Thailand.

Återblicken: 1964

Sommar. I hörnet Kungsportsavenyn-Engelbrektsgatan stod i många år ett stattligt trähus, en "lekstuga", vars grönska kontrasterade väckert mot den vita fasaden på hörnhusen. Idag är trähuset borta och fastighet är inte lika vit längre. Kungsportsavenyn 32 med förträdgår den som skymtar bortom hörnhuset står inför rivning. Bilden är tagen i juni 1964. En vagn på linje 4 mot Krokslätts Fabriker mera skyldet Lahaj rundar gatshörnet.

Text och foto: Stig Hammarson

Återblicken publiceras då och då på Plingsidan. Faksimil från 13 augusti.

Försvunna miljöer

Foton på tekniska detaljer finns det med. Men för en bredare publik är det förstås bilderna på vagnar och tåg i stadsmiljö som är mest intressanta. Sedan länge rivna kvarter, människor och miljöer, förevigade i ögonblicket.

Och försedda med Stigs noggranna anteckningar om var och när bilderna är tagna och vad de föreställer.

– Det är viktigt. Detsamma gäller gamla släktbilder som man ärver. Prata med äldre släktingar, pumpa dem på information, skriv ned. Okända byggnader och personer blir snabbt ointressanta för nästa generation.

Stig lärde sig den hårda vägen. På första sommarjobbet, på Spårvägens verkstadskontor 1960, fick Stig kontakt med en då 90-årig spårvägare.

– Han var alltså född 1870 och skänkte mig gamla foton från arbetsplatsen. Han berättade vilka som var på bilderna, men jag skrev aldrig ned det. Var mest intresserad av fordonen som syntes. Sånt ångrar man.

Har du haft någon systematik i ditt fotograferande?

– Nej, ofta har jag varit ute i sista minuten och dokumenterat sånt som ska rivas eller byggas om.

Systematik hade däremot Svenska spårvägssällskapet, som bildades i slutet av 50-talet.

– Ja, de skickade ut en "linjefotograf", som gick runt i Stockholm och fotade varenda linje var 100:e meter. När han var klar åkte han till Göteborg och gjorde samma sak här. Extremt ambitiöst. Tyvärr tycks ingen veta vart de bilderna tog vägen.

Vad ska hända med din fotosamling när du inte längre kan ta hand om den?

– Jag funderar mycket på det. Jag vill att den bevaras långsiktigt, och att ingen ska tjäna pengar på den. Det är viktiga frågor, säger Stig Hammarson.

Tommy Apelqvist

Har du biljetten med dig?

Nu börjar vi med hållplatskontroller. Därför vill vi påminna dig om att ha med biljetten när du är ute och reser.

Läs mer på vasttrafik.se/biljettkontroll